

KUUSAMON KAUPUNGIN KÄRKITOIMIALOJEN KEHITYKSENSEURANTA

3.9.2025

KAMK • University
of Applied Sciences

Tavoite

- Selvityksen tavoitteena on kuvata Kuusamon kärkitoimialojen aluetaloudellisten vaikutusten kehitys vuosina 2021–2023.
- Kärkitoimialoja alkutuotanto, metsäsektori, matkailu, vähittäiskauppa ja logistiikka.
- Avaintunnuslukuina toimialojen liikevaihdon ja työvoiman kehitys.
- Toissijaisina tunnuslukuina käytetään eri toimialojen tuottavuutta kuvaavia muuttujia.

Menetelmä

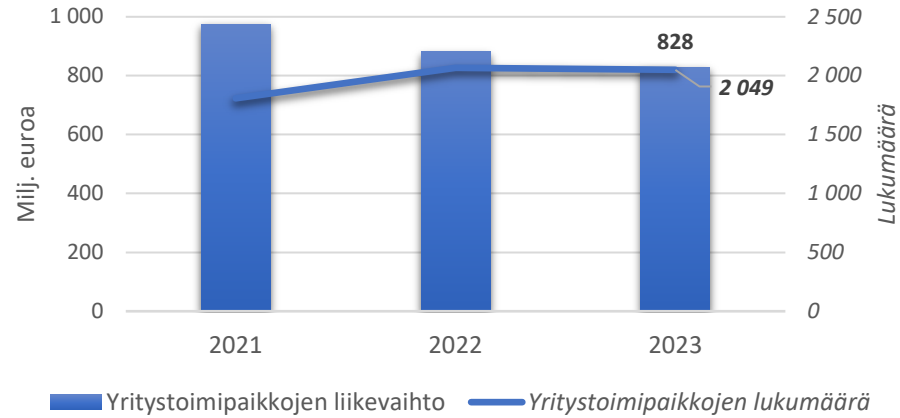
- Kehityksen seuranta perustuu Tilastokeskuksen alueelliseen yritystoimintatilastoon pohjaavaan mittaamis- ja seurantamalliin (Järviluoma & Kauppila, 2019).
- Menetelmässä toimialat määriteltiin TOL (2008) -toimialaluokituksen koodeilla ja niille valittiin kutakin toimialaa kuvaavat kehityksen seurannan mahdollistavat kvantitatiiviset mittarit.
 - Kuusamon matkailun aluetaloudellisten vaikutusten päivitys perustuu Pekka Kauppilan (Kamk) viimeisimpään Kuusamon matkailutaloustutkimukseen (Kauppila, 2019). Matkailutuloa ja -työllisyyttä kuvaavat luvut poikkeavat Visitory Oy:n matkailutaloustutkimuksen tuloksista johtuen erilaisista tutkimusmenetelmistä.

Menetelmä

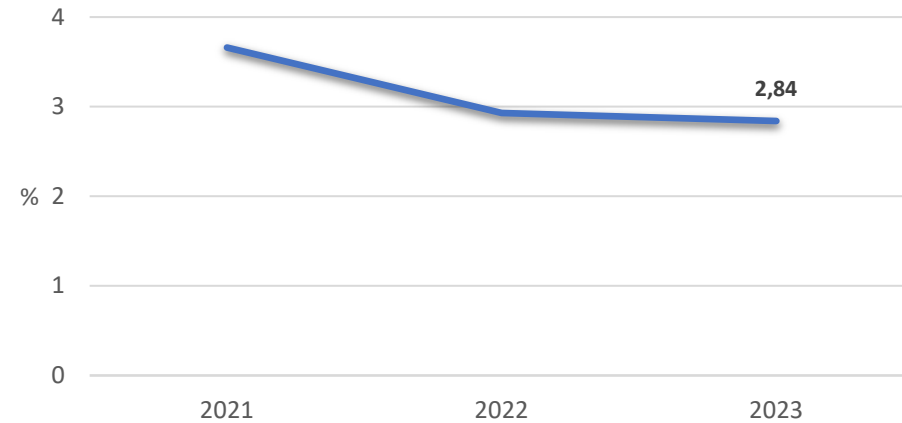
- Eräänä tunnuslukuna käytetty toimialojen synnyttämä palkkaverotulo perustuu Kuusamon efektiiviseen veroasteeseen vuonna 2023 (5,23 %).
- Tilastoaineistoja ja laskentamenetelmiä on avattu yksityiskohtaisemmin Word-tiedostossa "Toimialaselvityksen tilastoaineistoista".

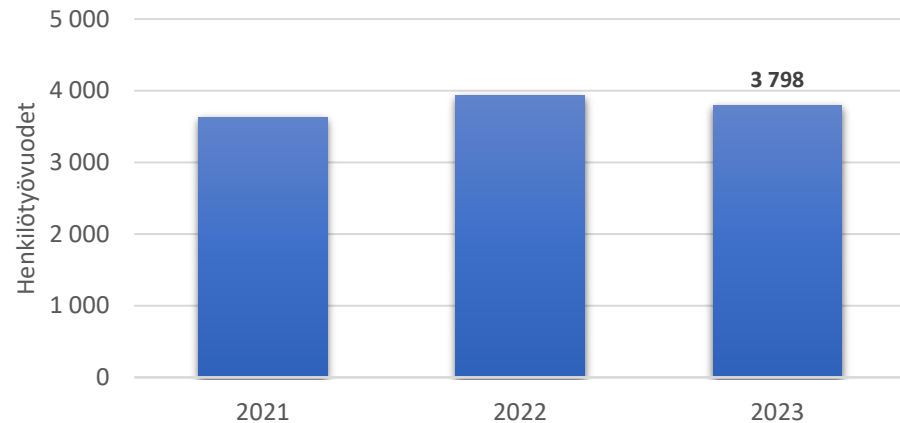
**Kaikkien yritystoimipaikkojen
lukumäärä ja liikevaihto**

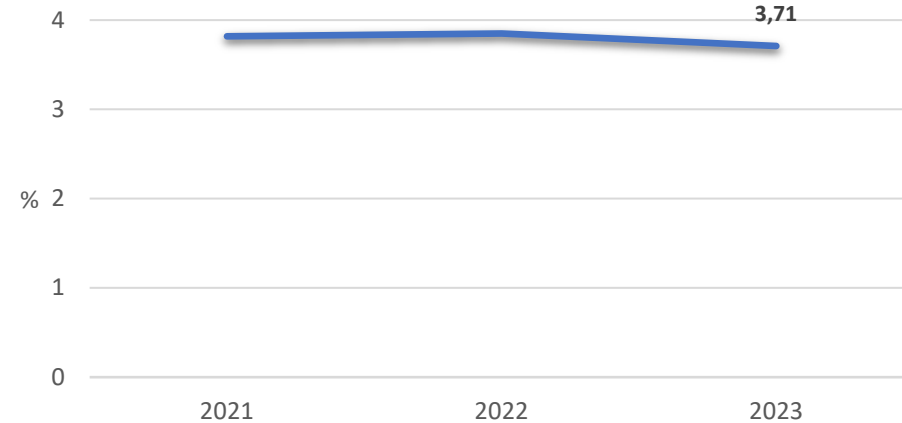
**Osuus Pohjois-Pohjanmaan
yritystoimipaikkojen liikevaihdosta**

**Kaikkien yritystoimipaikkojen
työvoima**

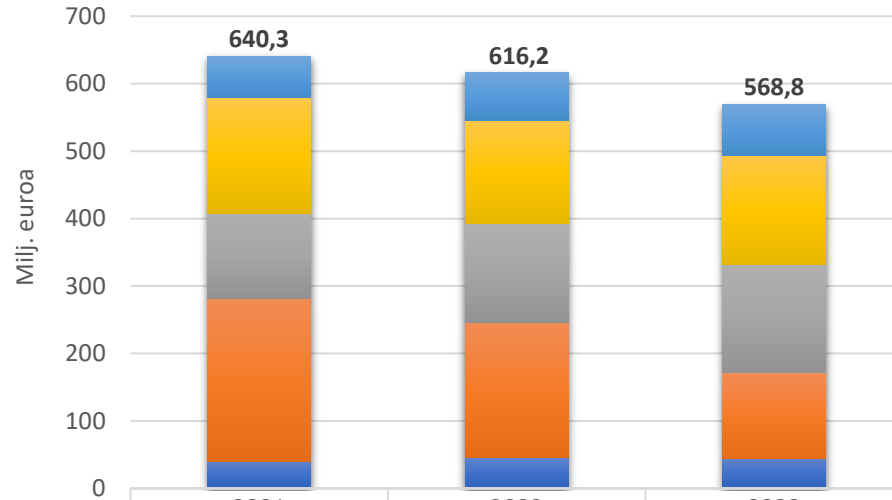

**Osuus Pohjois-Pohjanmaan
yritystoimipaikkojen työvoimasta**

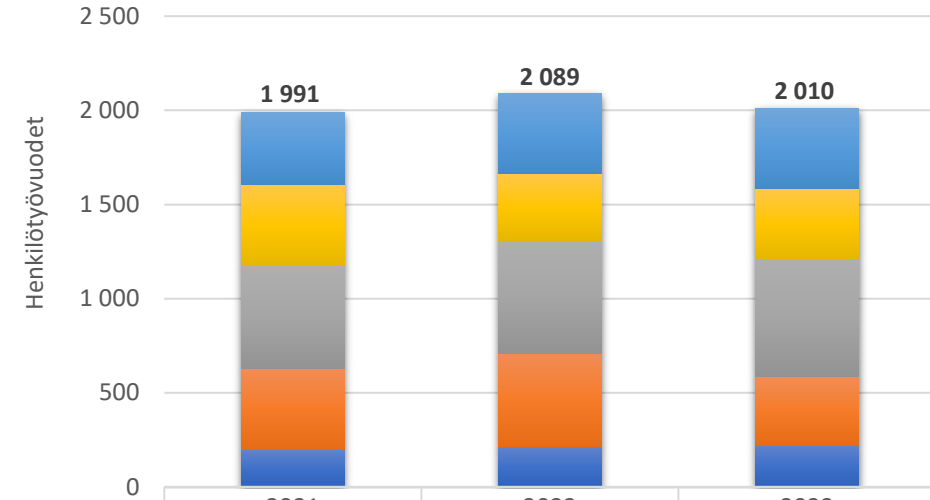

Kärkitoimialojen liikevaihdon kehitys

Logistiikka	61,2	71,1	75,4
Vähittäiskauppa	172,2	153	161,5
Matkailu	125,1	145,4	160,3
Metsäsektori	241,7	200,8	127,1
Alkutuotanto	40,1	45,9	44,5

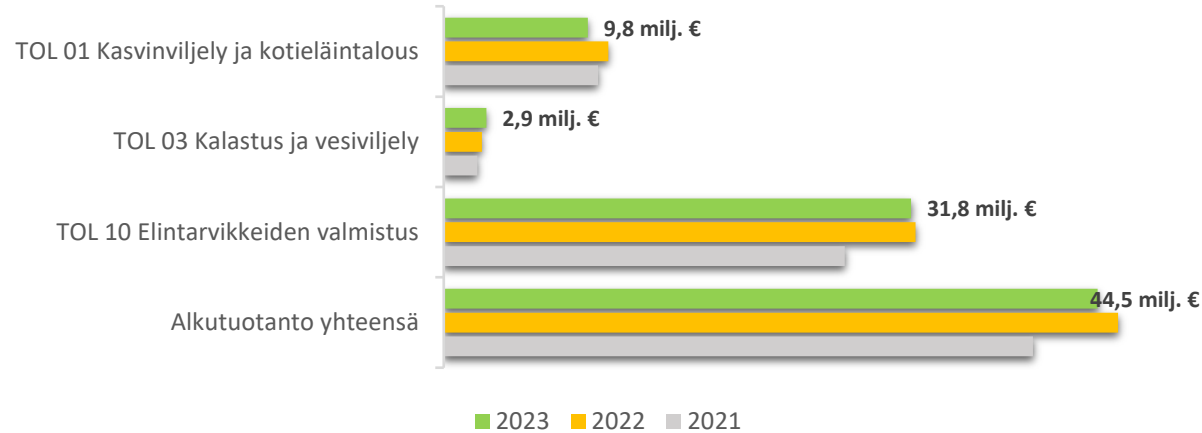
Kärkitoimialojen työvoiman kehitys

Logistiikka	382	423	425
Vähittäiskauppa	434	358	370
Matkailu	545	597	630
Metsäsektori	431	496	362
Alkutuotanto	199	215	223

Liikevaihdon kehitys

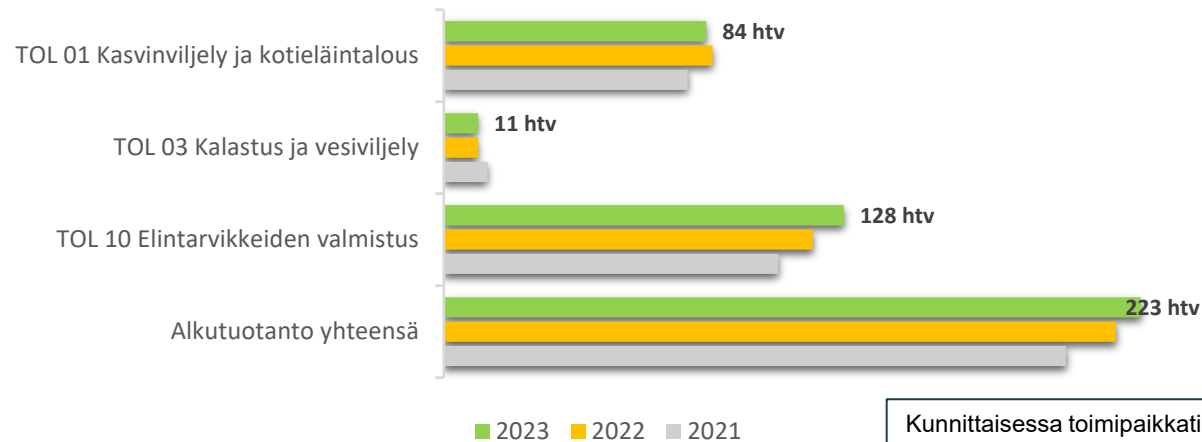
5,6 milj. €

elintarvikkeiden valmistuksen
palkkatuloa

290 000 €

elintarvikkeiden valmistuksen
palkkaverotuloa

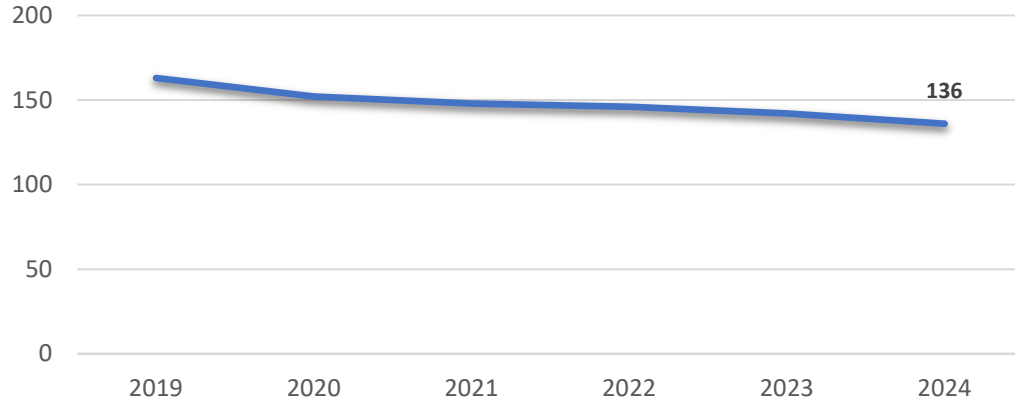
Työvoiman kehitys

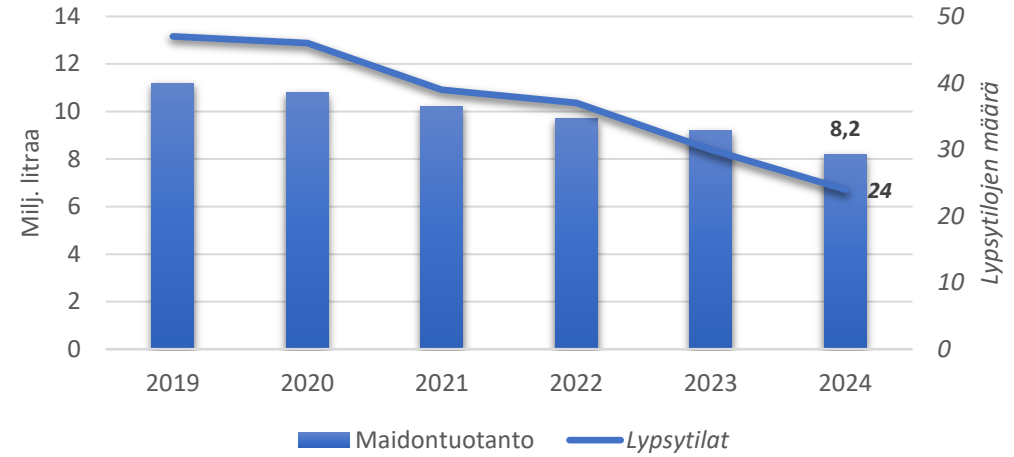
Kunnittaisessa toimipaikkatilastossa ei julkaista liikevaihtotietoja toimialalta TOL 01 Kasvinviljely ja kotieläintalous. Liikevaihdon korvaavana tunnuslukuna selvityksessä käytetään Maa- ja metsätalousyritysten taloustilastosta laskettua tuloa kaavalla *maatilayritysten tulot yhteensä €/yritys * maatilayritysten lukumäärä*. Tällöin tarkastelun ulkopuolelle jää osakeyhtiö-muotoisten maatilayritysten liikevaihto.

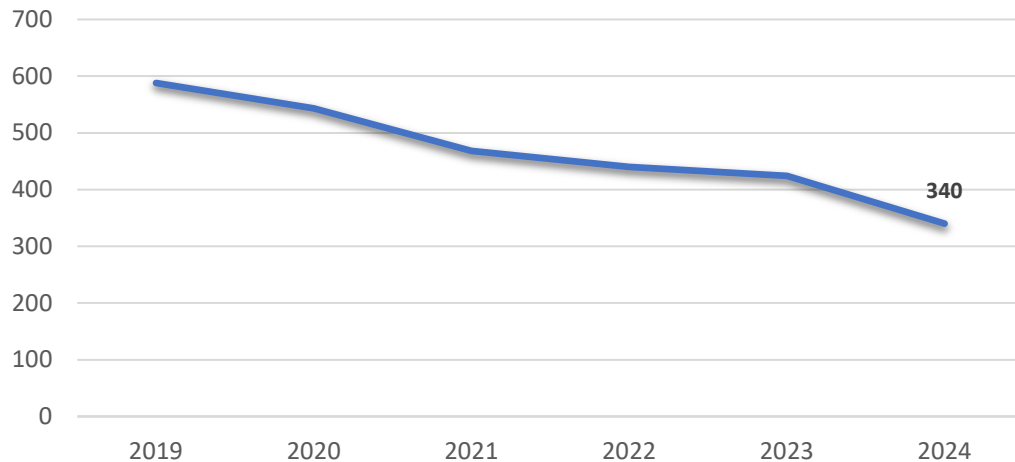
Maatalous- ja puutarhayritysten lukumäärä

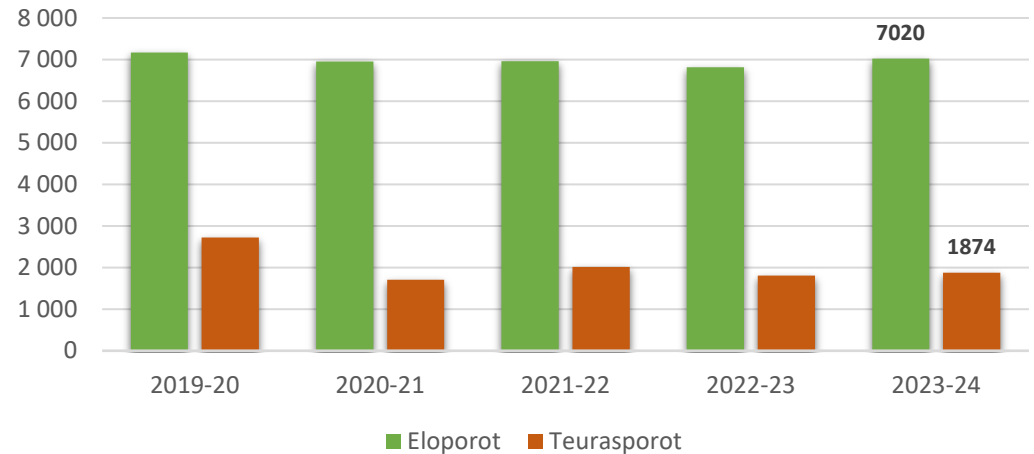
Maidontuotanto ja lypsytilat

Naudanlihantuotanto (tonnia)

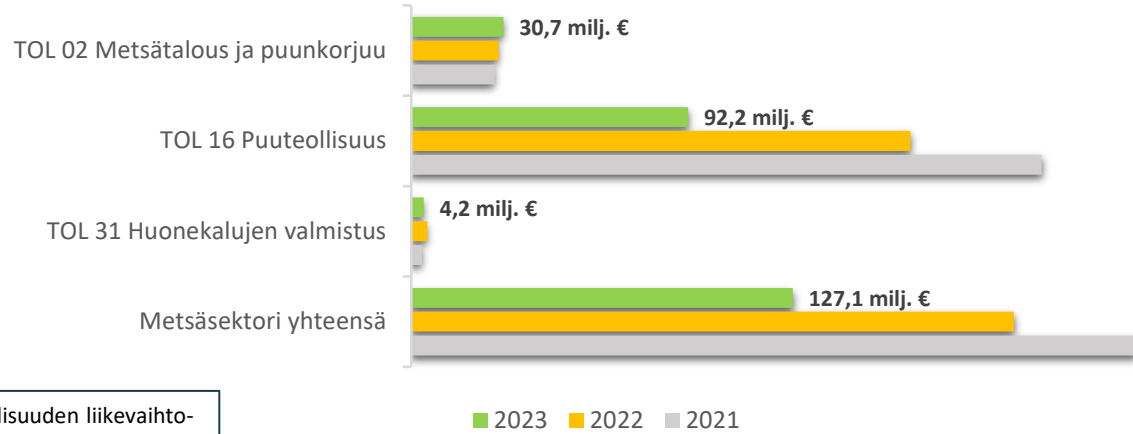

Elo- ja teurasporojen lukumäärä

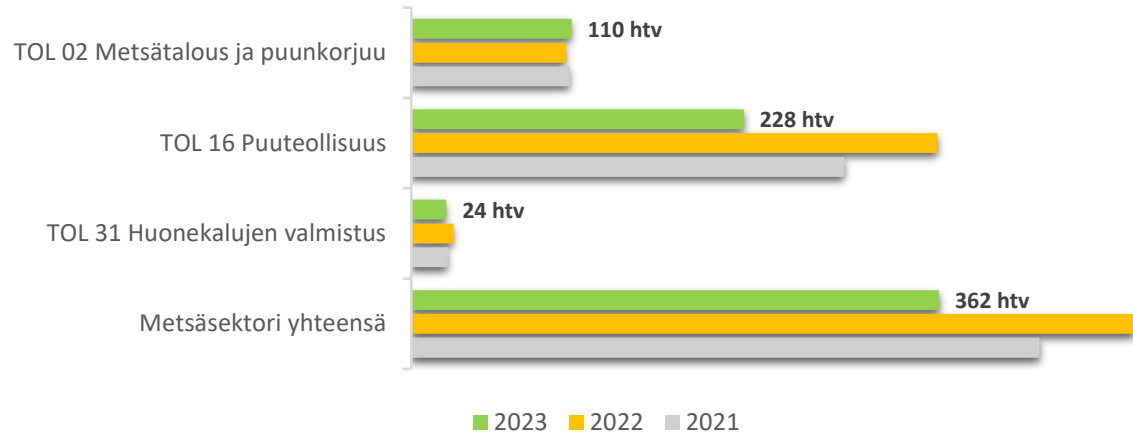

Liikevaihdon kehitys

Puuteollisuuden liikevaihto- ja työllisyysluvuissa poikkeuksellista vaihtelua.

Työvoiman kehitys

9 milj. €

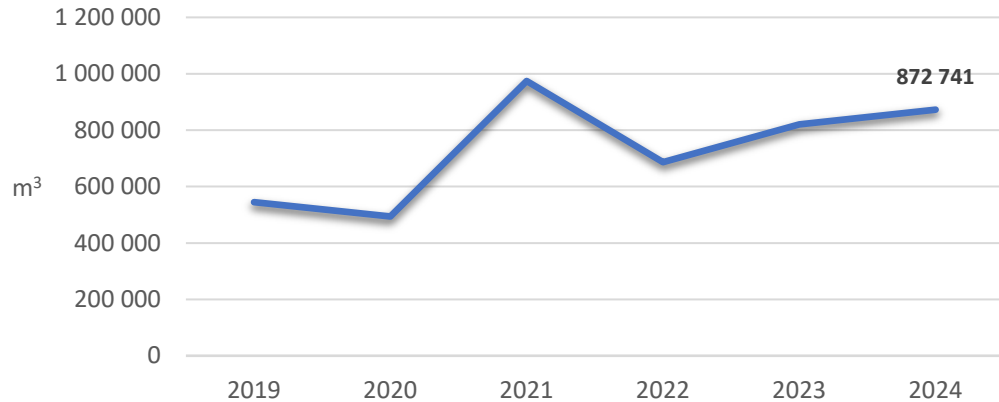
puuteollisuuden
palkkatuloo

470 000 €

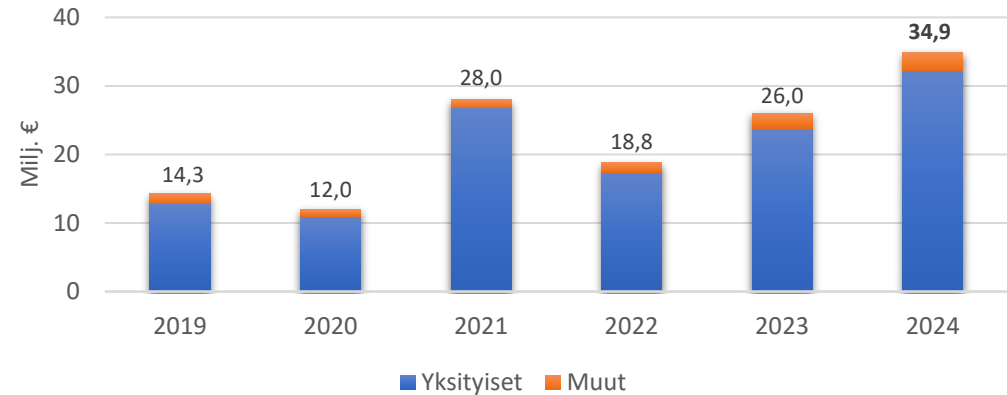
puuteollisuuden
palkkaverotuloo

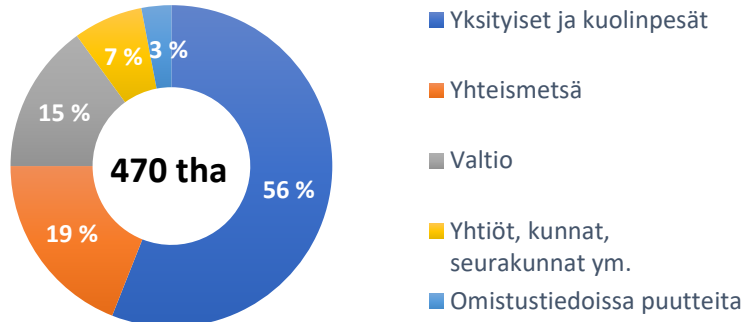
Hakkuuaikomusten arvioitu puutavarakertymä

Hakkuuaikomusten arvioitu kantorahatulo

Metsätalousmaan omistussosuudet vuonna 2025

Muut tunnusluvut:

Puuston kokonaistilavuus puuntuotannon metsämaalla 2021

Metsähallituksen hoidossa olevat metsätalousalueet 2025

Metsähallituksen hoidossa olevat luonnonsuojelualueet 2021

Suojeluvarausten osuus kunnan maapinta-alasta 2024

Kuusamo

27,1 milj. m³

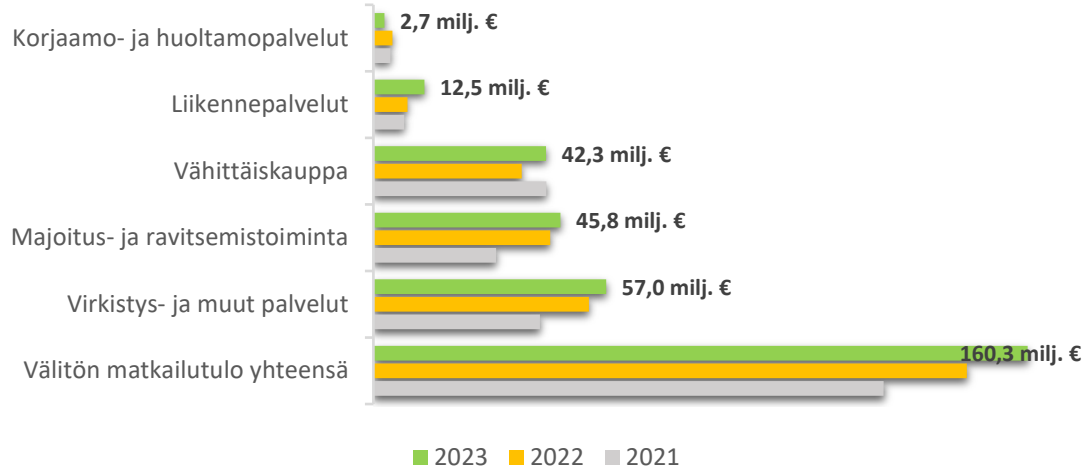
18 126 ha

52 062 ha

11,6 %

Matkailutulon kehitys

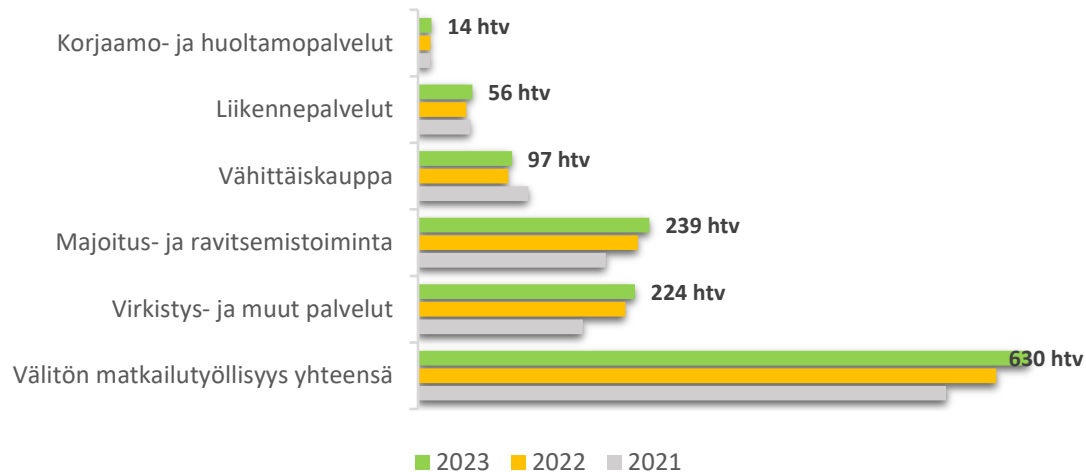
23,4 milj. €

matkailun
palkkatuloa

1,2 milj. €

matkailun
palkkaverotuloa

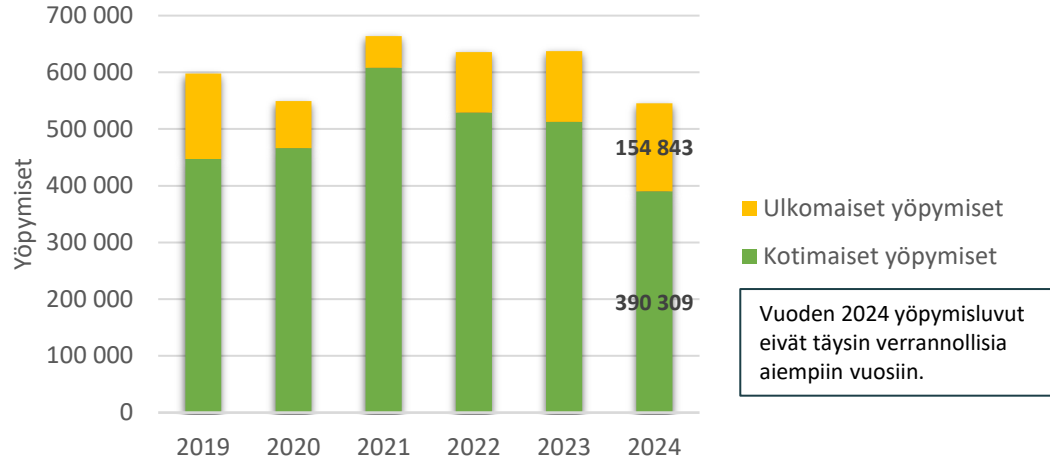
Matkailutyöllisyyden kehitys

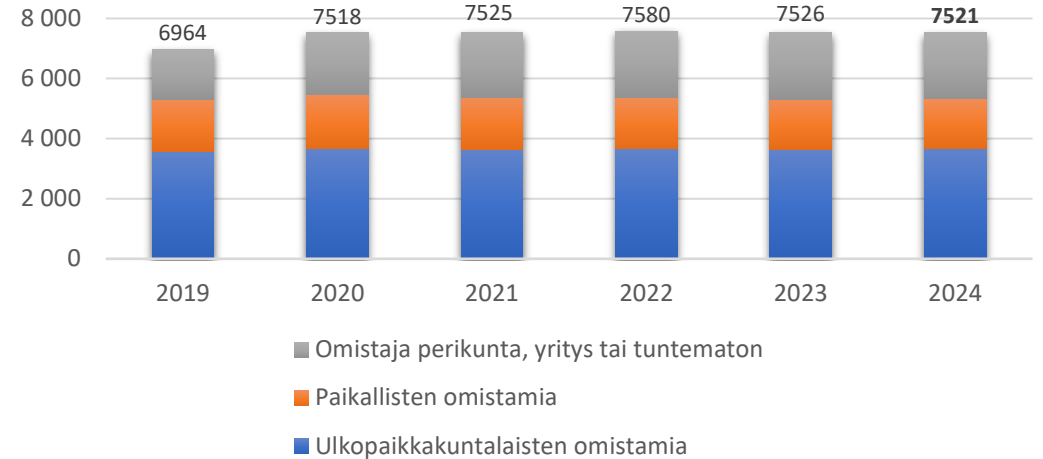
- Tarkastelun kohteena ovat matkailun välittömät vaikutukset ilman kerrannaisvaikutuksia.
- Matkailun ja vähittäiskaupan liikevaihto- ja henkilöstötietoja vertailtaessa on huomattava, että matkailun tunnusluvut sisältävät myös matkailukysynnän synnyttämät tulo- ja työllisyysvaikutukset vähittäiskaupan alalle. Tältä osin matkailun ja vähittäiskaupan liikevaihto- ja henkilöstöluvut ovat päällekkäisiä.
- Tilastokeskuksen yritysrekisteristä ei ole mahdollista poimia matkailuyritysten käyttämää vuokratyövoimaa, joten se ei ole mukana arvioituissa työllisyysvaikutuksissa. Samasta syystä myöskään esimerkiksi kiinteistönhoidon tai puhtaanapidon mahdollinen ulkoistettu työvoima ei sisälly esitettyihin työllisyysvaikutuksiin.
- Matkailutuloa ja -työllisyyttä kuvaavat luvut poikkeavat Visitory Oy:n matkailutaloustutkimuksen tuloksista johtuen erilaisista tutkimusmenetelmistä.

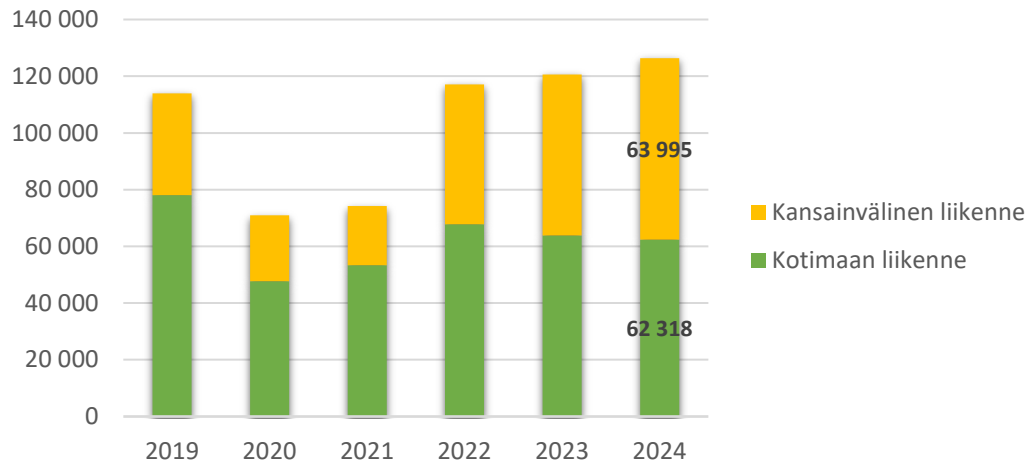
Kuusamon rekisteröidyt yöpymiset

Kesämökkien lukumäärä

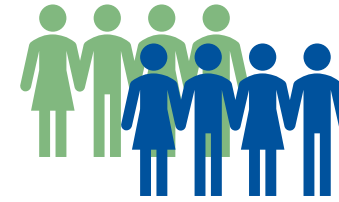
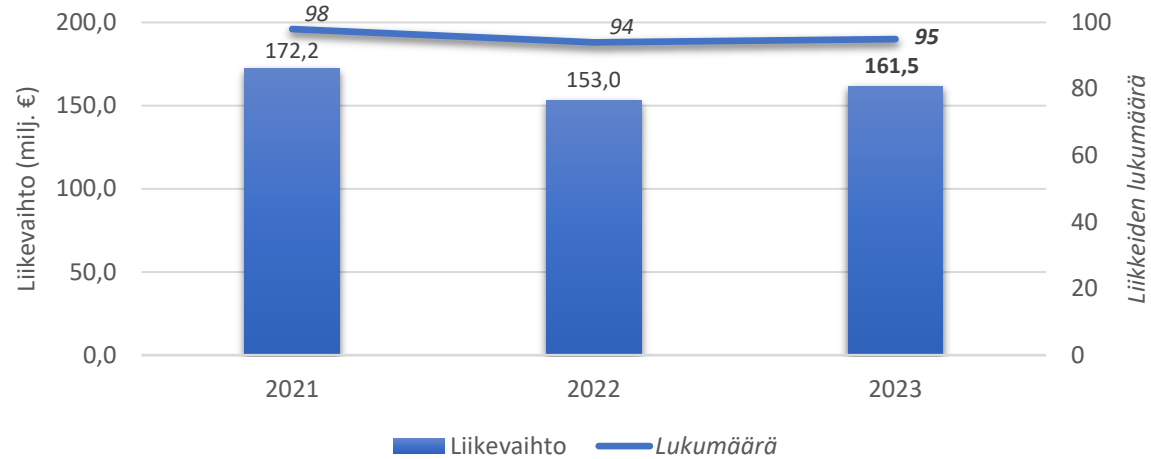
Kuusamon lentoaseman matkustajat

Tilastovuodesta 2020 alkaen kesämökkikanta muodostetaan rakennusluokituksen luokkaan 021 (Vapaa-ajan asuinrakennukset) kuuluvista rakennuksista. Aikaisemmin kesämökkikantaan kuuluneet ns. mummonmökkit, eivät enää sisälly kesämökkeihin. Niiden sijaan vuokrattavat lomamökkit luokitellaan nyt kesämökkitalastoon kuuluviksi.

Liikevaihdon ja liikkeiden lukumäärän kehitys

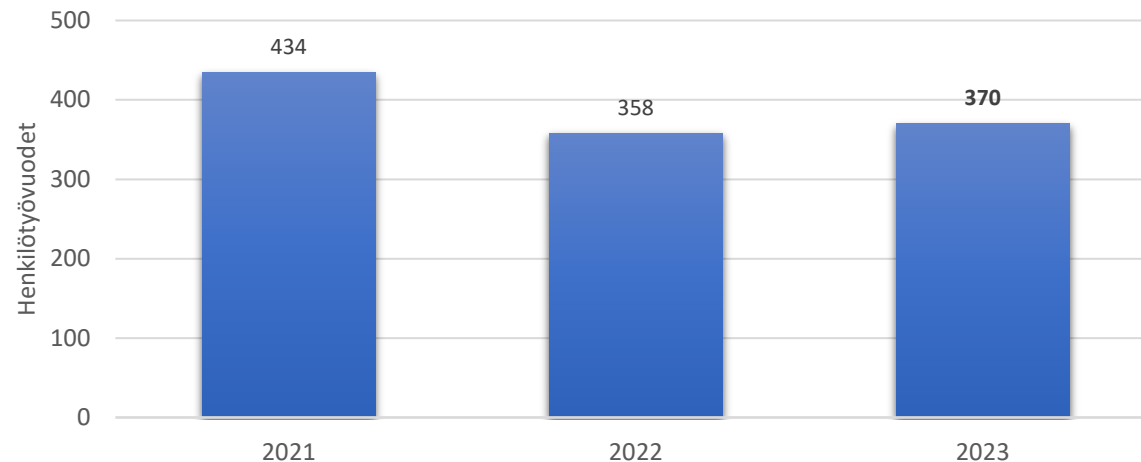
12,9 milj. €

vähittäiskaupan
palkkatuloa

670 000 €

vähittäiskaupan
palkkaverotuloa

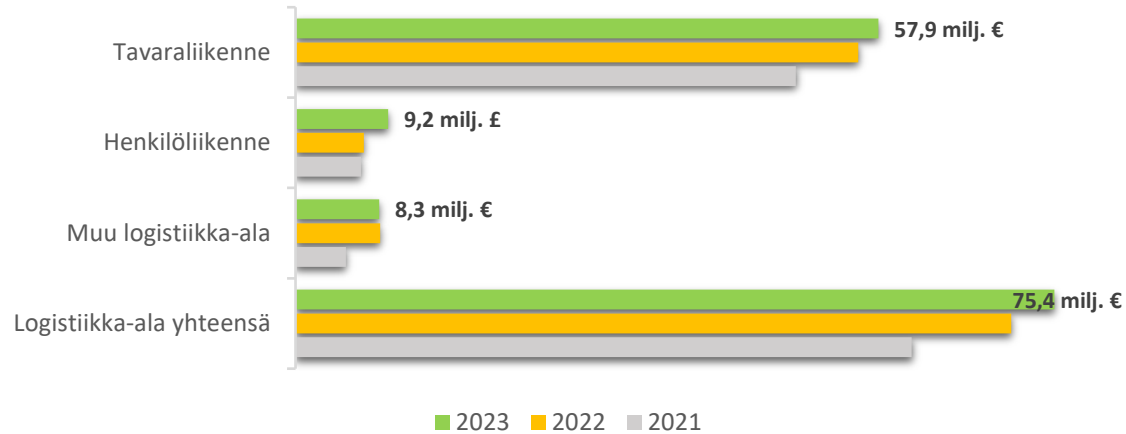
Työvoiman kehitys

Toimialaluokassa 47 ei ole mukana moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien vähittäiskauppa. Polttoaineiden myynti ja huoltamotoiminta kuuluvat toimialan 47 Vähittäiskauppa alle.

Liikevaihdon kehitys

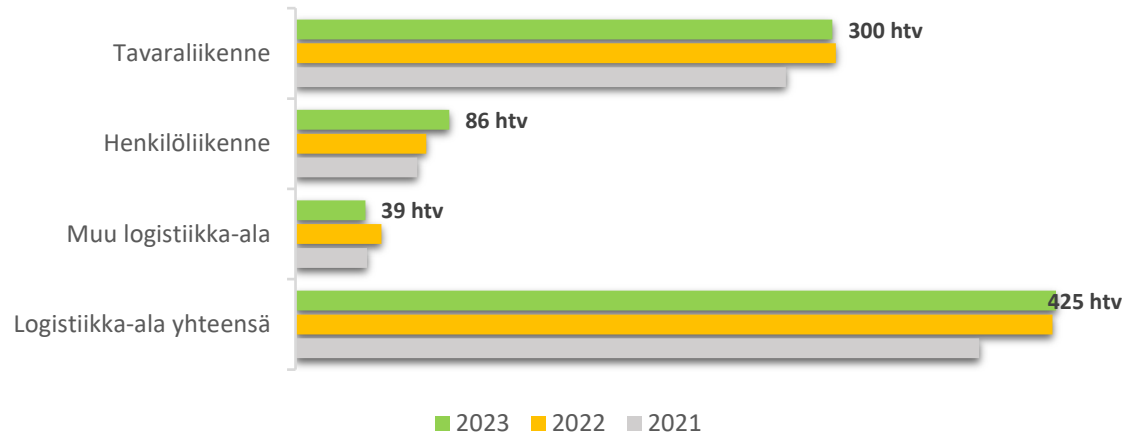
12,5 milj. €

tavaraliikenteen palkkatuloo

650 000 €

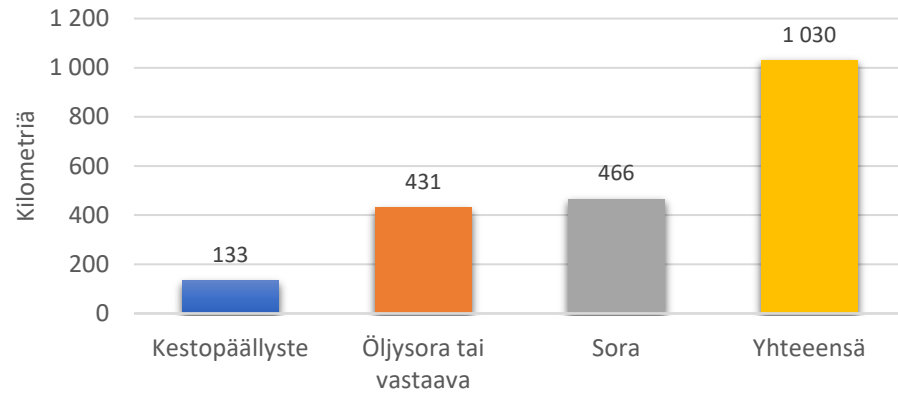
tavaraliikenteen palkkaverotuloo

Työvoiman kehitys

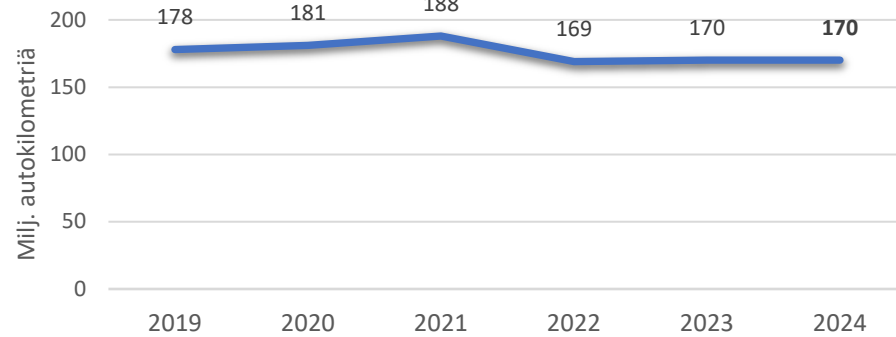

Maanteiden pituus vuonna 2024

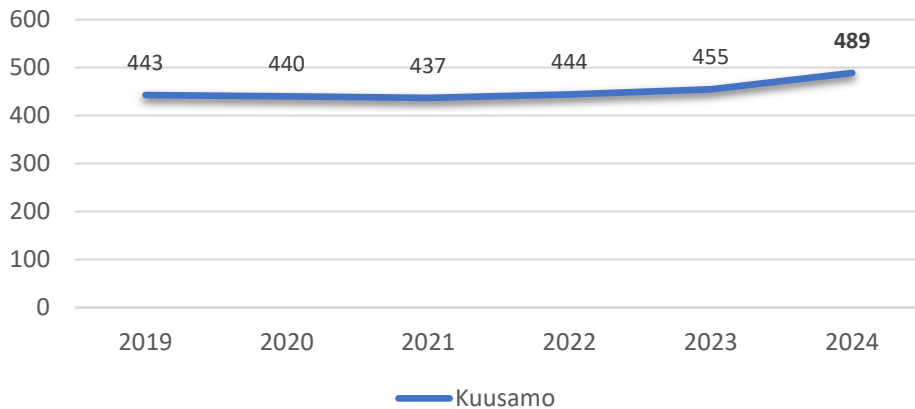
Maantiellä tarkoitetaan valtion ylläpitämää yleistä tietä.

Tieliikenteessä ajettujen kilometrien määrä

Kilometrit koskevat Väyläviraston hallinnoimia teitä ja kunnan omistamia teitä.

Liikennekäytössä olevat kuorma-autot haltijan asuinkunnan mukaan

Huomioita aluetaloudellisista vaikutuksista

Kuusamo:

- Tarkasteltujen kärkitoimialojen yhteenlaskettu osuus kaikkien Kuusamon yritystoimipaikkojen liikevaihdosta oli vuonna 2023 69 %. Henkilöstöstä kärkitoimialojen osuus oli 53 %.
- Vuonna 2023 kärkitoimialojen yhteenlaskettu liikevaihto laski 47 milj. € edelliseen vuoteen verrattuna. Henkilötyövuosien summa pysyi kuitenkin lähes ennallaan.
- Yhteenlasketun liikevaihdon väheneminen johtui pitkälti puuteollisuudesta.
- Matkailun kehitys positiivista. Vuodesta 2021 vuoteen 2023 matkailutulossa kasvua 35 milj. € johtuen kansainvälisen kysynnän elpymisestä.
- Myös logistiikka-alalla lievää nousua.

Huomioita aluetaloudellisista vaikutuksista

Yleinen huomio:

- Tilastokeskuksen alueellisen yritystoimintatilaston perusteella vuosina 2021-2023 puuteollisuuden liikevaihdossa ja työllisyydessä tapahtui Kuusamossa ja Taivalkoskella poikkeuksellisia vaihteluita.

- Yritysten lukumäärä, liikevaihto sekä henkilöstön määrä. Erillistilaus Tilastokeskuksen alueellisesta yritystoimintatilastosta: <https://www.stat.fi/tilasto/alyr>
- Palkkatulot. Tilastokeskuksen palkkarakennetilasto: <https://stat.fi/tilasto/pra>
- Palkkaverotulot. Kuntaliiton efektiiviset veroasteet -tilasto: <https://www.kuntaliitto.fi/talous-ja-elinvoima/verotus/kuntien-veroprosentit>
- Alkutuotanto:
 - Maatalous- ja puutarhayritysten lukumäärä, naudanlihantuotanto, maidontuotanto ja lypsylehmien lukumäärä. Luonnonvarakeskuksen tilastotietokanta: <https://statdb.luke.fi/PXWeb/pxweb/fi/LUKE/>
 - Elo- ja teurasporojen määrä. Erillistilaus Paliskuntain yhdistyksestä.
 - Toimialan TOL 01 Kasvinviljely ja kotieläintalous liikevaihtoarvio. Tilastokeskuksen Maa- ja metsätalousyritysten taloustilasto <https://www.stat.fi/tilasto/mmtal> sekä erillistilaus Tilastokeskuksen Maa- ja metsätalousyritysten taloustilastosta.
- Metsäsektori:
 - Metsätalousmaan määrä ja omistajuus. Erillistilaus Metsäkeskuksesta.
 - Metsähallituksen metsätalousalueet. Erillistilaus Metsähallitukselta..
 - Puuston kokonaistilavuus. Luonnonvarakeskuksen metsävarataulukot: <https://kartta.luke.fi/>
 - Suojeluvarausten osuus. Erillistilaus Pohjois-Pohjanmaan ELY:n Luonto- ja alueidenkäyttöyksiköstä.
 - Arviot hakkuuaikomusten puutavarakertymistä ja kantorahoista. Metsäkeskuksen hakkuuaikomustilastot: <https://www.metsakeskus.fi/hakkuuaikomukset>
- Matkailutoimialat:
 - Matkailun tulo- ja työllisyysvaikutukset Kuusamossa.
 - Kauppila, P. (2016). Matkailun aluetaloudelliset vaikutukset Kuusamossa. Kajaanin ammattikorkeakoulun julkaisusarja B Raportteja ja selvityksiä 45. 92 s. Saatavilla osoitteesta: <http://www.theseus.fi/handle/10024/103974>
 - Rekisteröidyt yöpymiset. Tilastokeskuksen majoitustilasto: <http://visitfinland.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/VisitFinland>.
 - Kuusamon lentoaseman matkustajamäärät. Finavian lentoliikennetilasto: <https://www.finavia.fi/fi/tietoa-finaviasta/tietoa-lentoliikenteesta/liikennetilastot/liikennetilastot-vuosittain>
 - Kesämökkien määrä. Erillistilaus Tilastokeskuksen Rakennukset ja kesämökit -tilastosta.
- Logistiikka-ala:
 - Maanteiden pituus ja tieliikenteessä ajettujen kilometrien määrä. Tilastokeskuksen tietilasto: <https://stat.fi/tilasto/tiet#cubes>
 - Liikennekäytössä olevat kuorma-autot. Traficom ajoneuvokannan tilastot: <https://tieto.traficom.fi/fi/tilastot/ajoneuvokannan-tilastot>

Edellisistä tietolähteistä tarkemmin Word-tiedostossa "Toimialaselvityksen tilastoaineistoista".

naturpolis